

**Mineral Valley Twente:
Toonaangevend voor bodem en mestverwerking**

Aanleiding

In Twente is het mestoverschot aanzienlijk. De agrarische bedrijven moeten een bestemming voor het mestoverschot vinden buiten hun bedrijf. Daarbij moet een deel van de mest verplicht verwerkt worden. Mestverwerking houdt in dat de mest zodanig verwerkt wordt, dat het fosfaat in de mest aan de Nederlandse landbouw onttrokken wordt. De mestafvoer en -verwerking is een belangrijke en toenemende kostenpost voor de agrarische bedrijven, waar geen extra opbrengsten tegenover staan.

Verder kampt de landbouwsector momenteel met de vermindering van het organische stofgehalte in de bodem en het verschralen van de landbouwgronden. Op de hoge droge zandgronden raakt de grond uitgeput. Als we willen dat de bodem ook in de toekomst zorgt voor voldoende productie, dan moeten we daar zuinig op zijn. De bodem ligt ten grondslag aan alle agrarische producten. Met de juiste hoeveelheid mineralen en organische stoffen zal de bodem gezonder worden en meer opbrengsten opleveren, voor nu en in de toekomst.

Een gezonde bodem is tevens van belang voor het vasthouden van water. Oost-Nederland bestaat voor circa twee derde deel uit hogere, vrij afwaterende zandgronden, zonder wateraanvoer vanuit het hoofdwatersysteem. Door klimaatverandering kent het gebied steeds vaker problemen met een tekort of juist een teveel aan water. Toenemende extreme regenval afgewisseld met langdurige perioden van droogte vormen voor de landbouwsector een hele uitdaging. Te weinig organische stoffen in de bodem leidt tot lagere opbrengsten en schade voor grond- en oppervlaktewater door uit- en afspoeling van mineralen. Op termijn is dit een ernstige bedreiging voor de landbouw op de zandgronden.

Daarnaast is het zo, dat de marktomstandigheden in de landbouw de afgelopen jaren zijn verslechterd, terwijl het voor deze bedrijven noodzakelijk blijft om te investeren en rekening te houden met veranderende regelgeving. De agrarische ondernemers staan voor de uitdaging om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de toenemende internationalisering, de grotere invloed van milieu, natuur en dierenwelzijn en opschaling van de verwerking en afzet. Deze ontwikkelingen hebben bij veel bedrijven geleid tot financiële en bedrijfseconomische problemen.

Mineral Valley Twente verbindt belanghebbenden binnen de voedselproductieketen om de bodemgezondheid in Twente te verbeteren en de afvalstoffen om te vormen in bruikbare grondstoffen. We zien kansen om afval te verwaarden en te verwerken tot waardevolle grondstoffen waarmee we de bodemgezondheid kunnen verbeteren, bij kunnen dragen aan het herstel van kwetsbare natuur en biodiversiteit, maar ook nieuwe afzetmarkten kunnen aanboren. Door samenwerking en innovatie ontstaat een nieuwe (plattelands)economie met een hoge werkgelegenheid.

De opgave

De ontwikkelingen op gebied van een verbeterde bodemgezondheid en mestverwerking gaan snel, maar zijn onvoldoende onderling verbonden en nog niet bij iedere belanghebbende bekend. Bovendien zijn veel ondernemers zich nog niet bewust dat zij wellicht zelf iets kunnen doen voor een betere bodemgezondheid. Daarnaast is het zo dat de maatschappij zich onvoldoende bewust is van de afhankelijkheden in de Agro & Food sector. De toenemende en continu veranderende regelgeving verplichten ondernemers om schoon te produceren, maar houden innovaties ook tegen. De kwaliteit van betaalbaar voedsel is mede afhankelijk van hoe deze voedselproductieketen is ingericht en hoe de schakels onderling samenwerken.

Opgave is om nieuwe vraaggestuurde toonaangevende ketens te bouwen, waarin mest geen afvalstof meer is, maar een waardevolle grondstof en de bodem geen willekeurig productiemiddel is, maar een duurzame basis voor gezond voedsel, biodiversiteit en milieukwaliteit.

De speerpunten

Mineral Valley Twente richt zich in de periode van 2017 tot en met 2020 op de volgende speerpunten:

- Informeren van betrokkenen in de Agro & Food sector en creëren van bewustwording over nut en noodzaak van een betere bodemgezondheid en het slimmer verwerken en hergebruiken van mestoverschot.
- Stimuleren van betrokkenen om kennis en ervaring te delen over het verbeteren van de bodemgezondheid in Twente.
- Bespreekbaar maken van knelpunten en mogelijk maken van maatschappelijk debat.
- Realiseren van een loketfunctie om belanghebbenden met elkaar te kunnen verbinden.
- Realiseren van crossovers door verbinding te leggen met andere sectoren, waardoor een nieuwe afzetmarkt ontstaan voor diensten en (tussen)producten.
- Bijdragen aan landelijke en Europese lobby om (beleids)kaders en regelgeving waar nodig bij te kunnen stellen voor een duurzame economie.
-

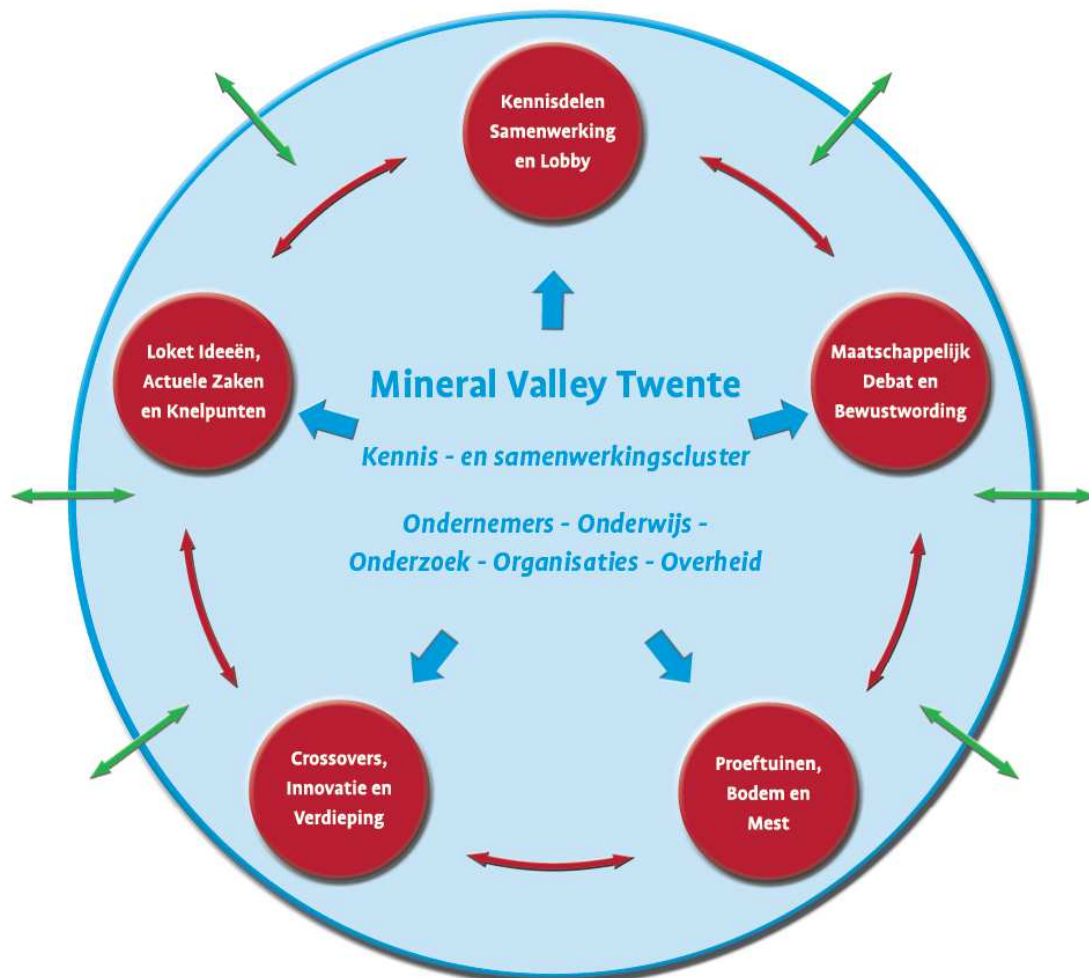

De aanpak

Mineral Valley Twente is dé netwerkorganisatie voor slimme oplossingen op het gebied van een gezonde bodem en effectieve mestverwerking. Partners afkomstig uit het bedrijfsleven, kennisinstituten, maatschappelijke organisaties en de overheid bundelen hun krachten. Door hun kennis en ervaring te delen, worden verschillende afzonderlijke initiatieven onderling verbonden en zichtbaar voor alle belanghebbenden in de agrarische sector en daarbuiten.

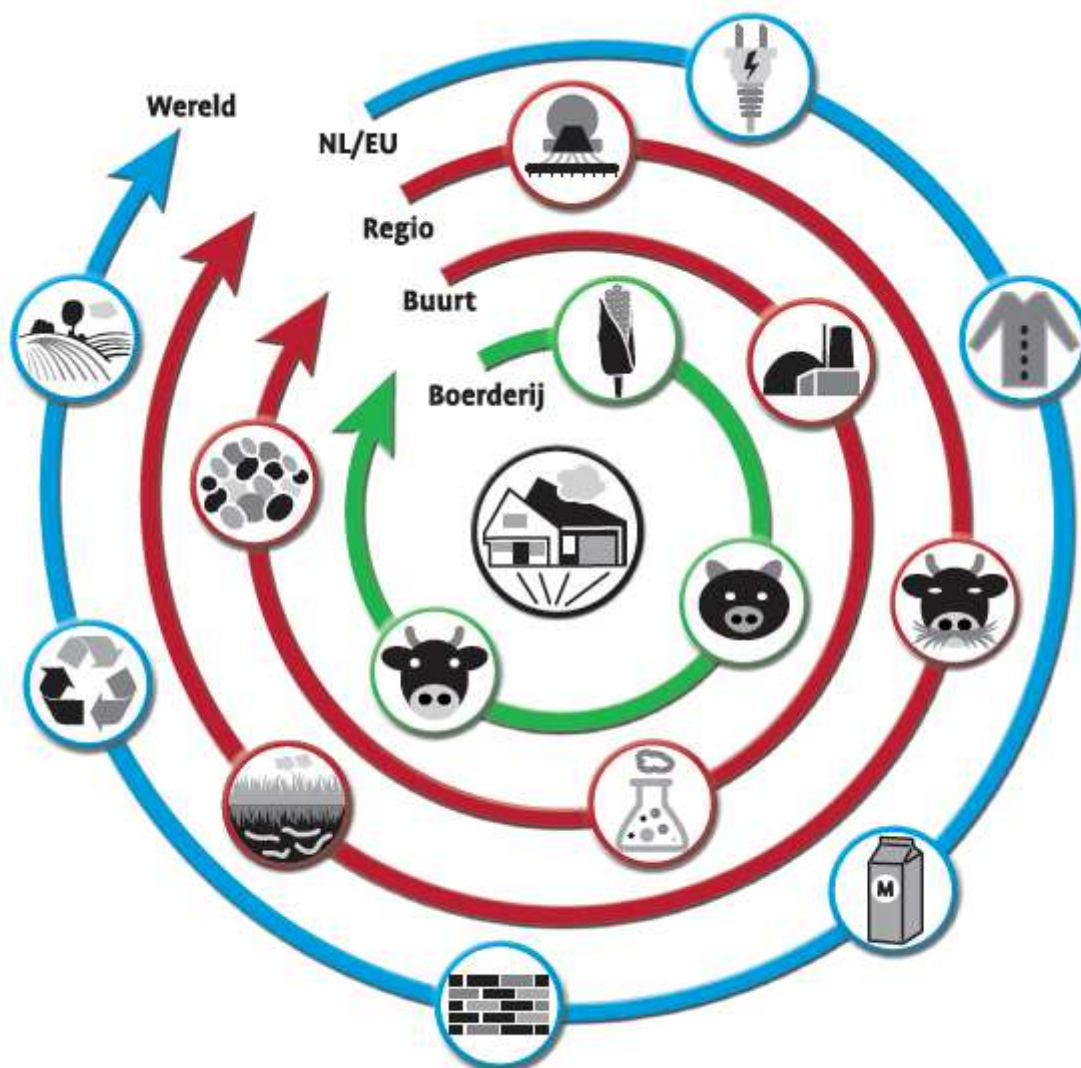
Aan de hand van pilots en proeftuinen doen we ervaring op in de praktijk en zoeken we naar vernieuwing en slimme oplossingen voor knelpunten. Het netwerk van betrokken ambassadeurs van Mineral Valley Twente maakt de mineralenkringloop regionaal zoveel mogelijk sluitend, waarbij zoveel mogelijk grondstoffen worden hergebruikt en nieuwe verbindingen worden gelegd met andere initiatieven en sectoren. We onderzoeken de (on)mogelijkheden van een (nieuwe) afzetmarkt binnen en buiten de agrarische sector. Zo kan Mineral Valley bijdragen aan een nieuwe economie met een vitaal platteland, waarbij ook de bedrijvigheid in het stedelijk gebied een impuls krijgt.

De netwerkorganisatie Mineral Valley Twente brengt betrokkenen in de Agro & Food sector in positie en met elkaar in contact. We stimuleren het maatschappelijk debat, waardoor knelpunten bespreekbaar zijn en vastgestelde (beleids)kaders en regelgeving waar nodig kunnen worden bijgesteld. We stellen behaalde (tussen)resultaten van proeftuinen en innovatieve projecten beschikbaar. Door kennis en ervaring met elkaar te delen, werken we samen aan slimme oplossingen die de bodemgezondheid verbeteren en mestoverschot verwerken en omvormen in bruikbare grondstoffen.

Kringloop mineralenketen

Mest bevat mineralen en organische stoffen die zorgen voor een betere vruchtbaarheid van de bodem. Dat betekent meer opbrengsten voor de agrarische onderneming. Maar ook de zogenaamde afvalstoffen, zoals mest en bermgras, kunnen worden ingezet als grondstof voor energie, textiel, verpakkingen of andere producten. Ook is het mogelijk om CO₂ te binden in de bodem. Als we de juiste betrokkenen aan elkaar koppelen en samenwerken, dan kunnen we de economie in de regio een flinke impuls geven en ontstaan nieuwe mogelijkheden op de horizon. Waarom ons mestoverschot transporteren, terwijl we delen ervan om de hoek nodig hebben? Het netwerk van betrokken ambassadeurs van Mineral Valley Twente maakt de mineralenkringloop regionaal sluitend, waarbij zo min mogelijk afvalstoffen worden afgevoerd, zoveel mogelijk grondstoffen worden hergebruikt en nieuwe verbindingen worden gelegd met andere initiatieven en sectoren. Hergebruik van de mineralen en organische stoffen uit het mestoverschot is beter voor de agrarische sector, werkgelegenheid én het klimaat.

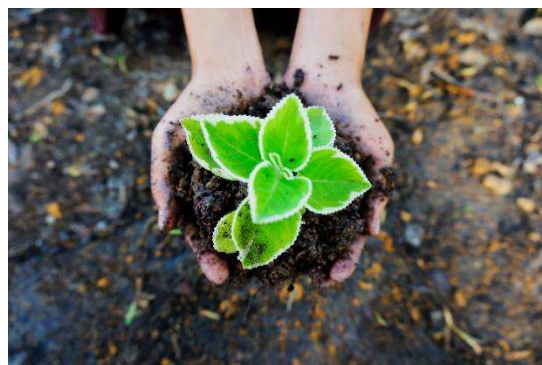

Wat kunt u van ons verwachten?

De ontwikkelingen op het gebied van bodemgezondheid en het verwerken van mestoverschot gaan snel. Door betrokkenen in de Agro & Food sector goed te informeren, bewustwording te creëren en nieuwe mogelijkheden te laten zien, kunnen zij uiteindelijk de juiste keuzes maken en uiteindelijk zelf hun eigen bijdrage leveren. De komende periode wordt hard gewerkt om de lopende initiatieven zichtbaar te maken, zodat de belanghebbenden snel de juiste contacten kunnen vinden. Mineral Valley zorgt voor een snelle loketfunctie voor het beantwoorden van vragen van ondernemers en het onderling verbinden. Door een betere samenwerking in de keten en de productie, verwerking van grondstoffen en afzetmarkt beter met elkaar te verbinden, verwachten we dat we onze Agro & Food branche op een hoger niveau kunnen tillen.

Mineral Valley Twente biedt onder meer:

- Een breed netwerk vanuit de clusters Ondernemers, Onderwijs, Onderzoek, Organisaties en Overheid
- Nieuwe kansen voor samenwerking binnen de mineralenketen
- Nieuwe samenwerkingsverbanden om de kringloop cyclisch sluitend te maken in de regio
- Mogelijkheden voor het produceren en verwerken van grondstoffen en een nieuwe afzetmarkt
- Grondige onderbouwingen vanuit (praktijk)onderzoek voor het aanpassen van regelgeving en beleid
- Een bron van inspiraties en nieuwe contacten

Wat verwachten we van u?

Bent u ondernemer, onderzoeker, docent, praktijkbegeleider of op een andere manier betrokken bij een betere bodemgezondheid of mestverwerking? Dan heeft u ook veel te bieden. Eigen kennis en ervaring, producten en diensten of adviezen kunt u inbrengen via het loket of tijdens één van de veldexcursies. Ook kunnen bijdragen worden geleverd in de vorm van monitoring of experimenten in de praktijk.

Binnenkort starten de volgende proeftuinen waar u aan kunt deelnemen:

- **Rendement en toepassing precisielandbouw:** Landbouwmechanisatiebedrijf Timmerman uit Wierden heeft samen met Weidebouw-Loonbedrijven, Akkerbouw-loonbedrijven en Akkerbouwers een studiegroep om te onderzoeken hoe een juiste hoeveelheid bemesting met gebruik van de juiste machines kan bijdragen aan een beter rendement.
- **Voorbij het mestprobleem; een maatschappelijke gewaardeerde agrarische sector rond 2040:** jonge agrarische ondernemers werken samen met Universiteit Twente aan transitiepaden naar een duurzame en een maatschappelijk gewaardeerde landbouw in Overijssel om uiteindelijk het negatieve imago van de agrarische sector te bestrijden en recht te doen aan het belang van de sector voor de samenleving.

Daarnaast zoeken we nog betrokkenen die mee willen denken en/of doen op het gebied van:

- Verwerking van koeienmest
- Omzetten methaangas in duurzame energie
- Monitor organische stofgehalte Twente
- Pilot kunstmestvervangers
- Biomassastromen stroomgebied
- Transitie vrijkomende waterzuiveringen
- Duurzame grondstoffenefficiency en Smart Farming
- Hergebruik maaisel en einde afvalstatus

Het loket

Twente kent veel ondernemers en organisaties die goede ideeën hebben voor innovaties op gebied van mestverwerking, -verwaarding en bodemgezondheid. Belangrijk is deze ondernemers en organisaties de ruimte te geven, zowel fysiek, als voor wat betreft regelgeving om hun idee te realiseren en naar de praktijk te brengen. Heeft u een goed idee of belangrijk knelpunt waarvoor u samen met anderen een oplossing voor wilt vinden? Neem contact op met Mineral Valley Twente via: info@mineralvalley.nl

Meer informatie?

Kijk op www.mineralvalley.nl

Of neem contact op via: info@mineralvalley.nl

Ontwikkelingen volgt u via www.mineralvalley.nl en

Mineral Valley Twente verbindt belanghebbenden binnen de voedselproductieketen om de bodemgezondheid in Twente te verbeteren en de afvalstoffen om te vormen in bruikbare grondstoffen. Door samenwerking tussen de clusters overheid, onderzoek, onderwijs en ondernemers zijn betrokkenen in de sector Agro & Food vanaf 2020 in staat om gezamenlijk bij te dragen aan een duurzame Twentse agrarische sector en nieuwe (plattelands)economie met voldoende werkgelegenheid, waardoor een vitaal landelijk gebied behouden blijft en de bedrijvigheid in het stedelijk gebied een impuls krijgt.

Deze brochure geeft een toelichting op hoe wij in 2030 toonaangevend willen zijn in Europa op het gebied van bodemoptimalisering en mestverwerking en wat wij kunnen betekenen voor u.